

Source: Исторически преглед
Historical Review

Location: Bulgaria

Author(s): Rossitsa Gradeva

Title: На границата на османското пространство: Видин, XV – първата половина на XVIII в.
At the Frontier of Ottoman space: Vidin, 15th to 18th century

Issue: 3-4/2015

Citation style: Rossitsa Gradeva. "На границата на османското пространство: Видин, XV – първата половина на XVIII в.". Исторически преглед 3-4:36-82.
<https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=541788>

изпаднало във васална зависимост от османците³¹, което означава, че в столицата му и/или други крепости на царството му е настанен гарнизон³², евентуално е изпратен кадия³³. От края на XIV в. насетне, до средата на XVI в., районът представлява важна брънка от османската гранична система срещу Сърбия, Влашко и Унгария. На няколко пъти той се превръща в театър на бойни действия, при които градът става обект на атаки и е превземан от нападателите. С падането на Белград (1521 г.), по това време преден пост на Унгарското кралство на Балканите, на Буда (дн. гр. Будапеща, 1541 г.) и на Темешвар (дн. гр. Тимишоара, Румъния, 1551 г.) за близо век и половина западната османска граница в Европа се измества на запад и Видин остава на втора и дори на трета линия в отбранителната система на империята към Хабсбургите. Честите прояви на нелоялност от страна на влашките войводи обаче принуждават османците да не занемаряват фортификациите по протежение на р. Дунав, важна роля сред които играе видинската крепост. Все пак, независимо от честите нападения най-вече от север³⁴, до войната на Османската империя със Свещената лига (Хабсбургската империя, Венеция, Полша с Литва и Русия) през 1683–1699 г. районът остава по-скоро в хинтерланда и рядко е изложен на преки атаки. През 1688–1690 г. обаче австрийските войски навлизат дълбоко на юг и превземат гр. Скопие, както и видинската крепост (14 октомври 1689 г.)³⁵. Това събитие бележи повратна точка в

³¹ История на България. Т. 3. С., 1982, с. 362; Ников, П. Съдбата на северозападните български земи през средните векове. – Българска историческа библиотека (БИБ), 1930, № 1, 147–148. Първите преки нападения срещу Видин изглежда датират от 1390–91 г., водени от Фируз бей. Евлия Челеби пък приписва водачеството на Евренос бей. Цит. по: *Kayapınar, A. Ortaçağ ve Osmanlı...*, 80–81.

³² История на България..., с. 367. Западните източници за похода от 1396 г. говорят за първи сблъсък на кръстоносците с османски гарнизон още в Оршова. Следващото препятствие по пътя им бил Видин, където обаче цар Иван Срацимир доброволно предал крепостта, заедно с всички турци, които се намирали в нея. Френски пътеписи за Балканите XV – XVIII в. Съст. и ред. Б. Цветкова. С., 1975, с. 34. По-подробно за кръстоносния поход вж.: 1396 – Никополската битка...; Гюзелев, В., М. Грънчаров и др. История на Никопол от древността до 1944 г. Плевен, 2004, 53–59.

³³ Градева, Р. Налагането на кадийската институция на Балканите и мястото ѝ в провинциалната администрация (XIV – началото на XVI в.). – Балканистика, 1989, кн. 3, 1989, с. 35.

³⁴ Едни от най-сериозните са по време на Дългата война (1593–1606), през 1596 г. и през 1598 г.

³⁵ Първев, И. Балканите между две империи. С., 1997, с. 100. В бел. 94, с. 118, авторът дава вариантите на датирание на събитието, отразени в историографията. Изглежда, че официалното предаване на града на хабсбургските военни става на 19 октомври. Като част от него е договорено изтеглянето на османските войски и мунициии, а вероятно и на мюсюлманското мирно население към Никопол, конвоирани от австрийски военни. Вж.: *Schwarcz, I., St. Spevak, E. Večeva. Hoffnung auf Befreiung. Dokumente aus Österreichischen Archiven zur Geschichte Bulgariens (1687–1690).* – *Miscellanea Bulgarica*. 15. *Bulgarisches Forschungsinstitut in Österreich*. Wien, 2004, Доклад на маркграф Лудвиг фон Баден до император Леополд I, от